

This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.

The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website

https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

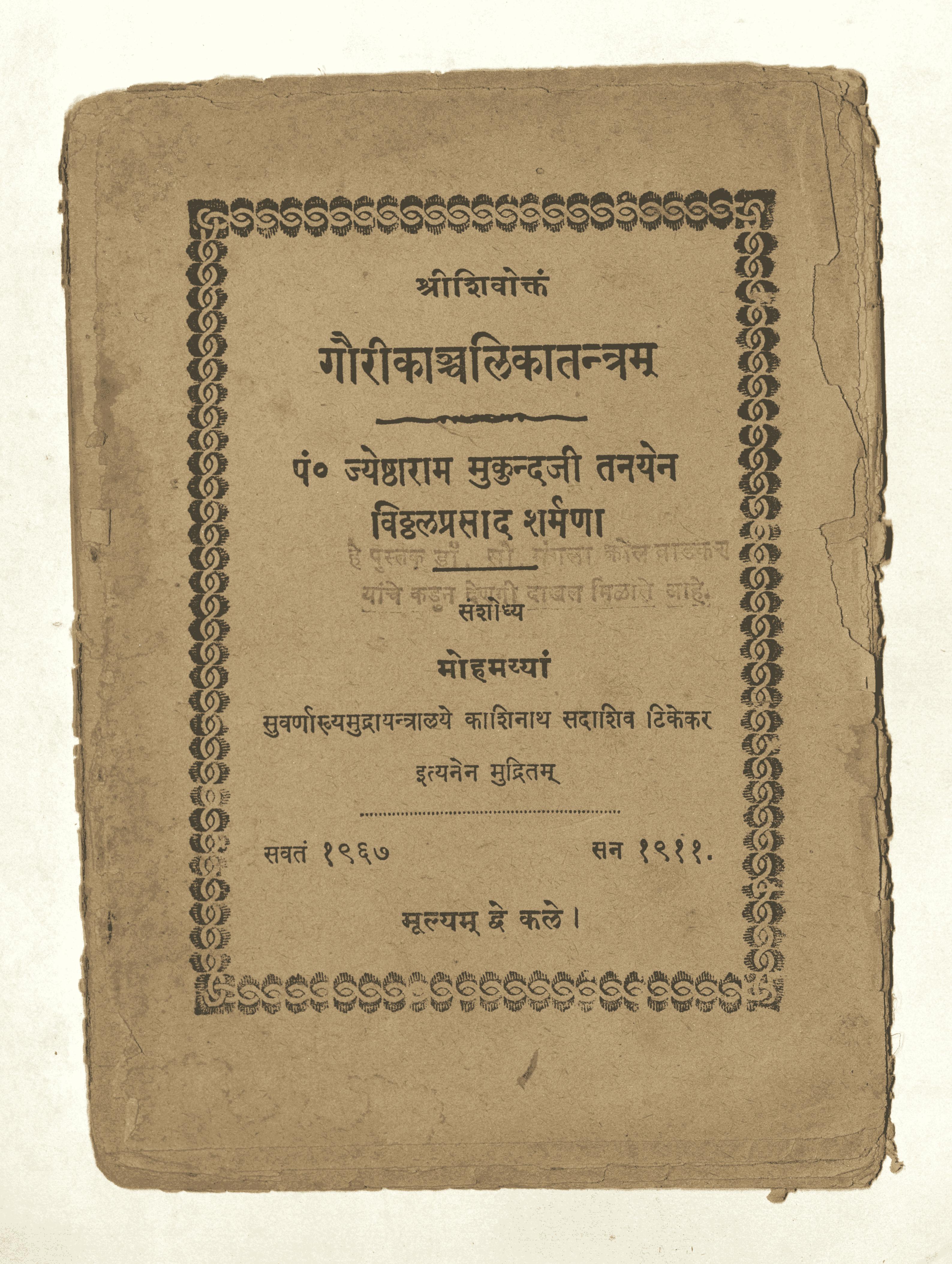
Prof. Shrinivasa Varkhedi Hon'ble Vice-Chancellor

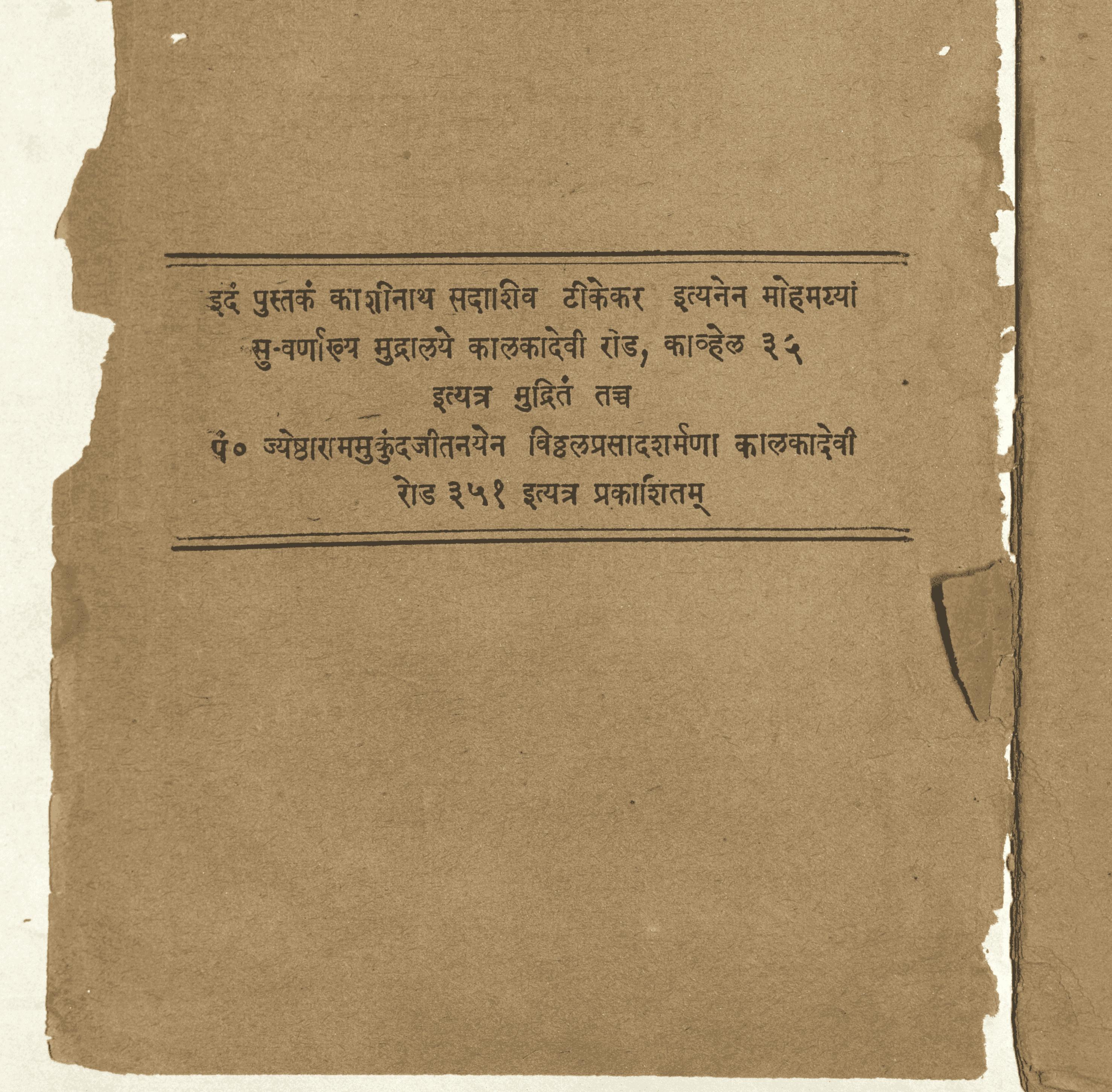
Dr. Deepak Kapade Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi https://egangotri.wordpress.com/

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

गोरिकाञ्चलिका तन्त्रम्। अविद्युवाच।

ज्ञातं भवत्प्रसादेन यथा कालस्य वज्ञनम् ॥ मन्त्रस्य सारसंभूतिमदानीमोषधं वद ॥ येन सिद्ध्यान्ति देहानि नीरोगाणि हिताय च । जरारोगापहं कर्रणं तद्धद त्रिपुरान्तक ॥ सन्त्योषधान्यनेकानि मनुष्याणां हिताय
च ॥ पूर्वन्तु यत्त्वया प्रोक्तं प्रत्यक्षं कथयस्व मे ॥ श्रीईश्वरज्ञाच ।तिथिनक्षत्रवारेण ऋतुमेदैः पारिग्रहः ॥ खननोत्पाटनं मन्त्रेः कारयद्वै चि।कित्सकः॥
ओषवं काल्योगेन गृण्हाति परमं बलम् ॥ शरद्धेमन् योदेवि त्वचीमूलस्य संग्रहः ॥ शिशिरं च फलं सम्यङ्मुलं सारसमान्वितम् । वसन्ते
पुष्पपत्रश्च ग्रीष्मं च फलंबीजके ॥ स्वकाले बलवन्ताऽपि वर्षासु तरवः
सदा । मूले शुष्के बलं चार्द्ध मूलादौ मेषजे तथा ॥ ग्रीष्मवार्विकयोरेतन्लरसंपूर्णदा भवत् । वृक्षादीनां फलं बींजं स्वकीये च ऋतौ
तथा ॥ वर्णवरारितः सर्वा औषव्यः पारिकीर्तिताः । जलजा स्थलजा
वृक्षा लताश्च वि तथित च ॥ ग्राम्यारण्या गुल्मवली जौषव्यः परिकी
रिताः । जानिदेवयं गुणं चिन्हरीषधं व्याधिसंक्षयम् ॥ फलपुष्वला एव
स्व काले बलिनस्तथा । निशायां जलजा वीर्याः स्थलजा बलिनो िवा ॥

अथ रोगजन्मनक्षत्रक्रम्।

क्रांत कायां कदाचिद्वै व्याधिकत्यद्यते काचित् । नवरात्र भे व्योद्धाः त्रिरात्रं राहिगी। व ॥ मृगशीर्षे पञ्चरात्रमाद्दी प्राणैर्वि उत्यो । जिसी च पुष्यायां सप्तरात्रं विधीयते ॥ नवरात्रं तथाश्केषा इमशानान्तं मघासु च । द्वौ मासौ पूर्वफल्गुन्यामुत्तरासु त्रिपञ्चकम् ॥ हस्तायां सप्तमे मोक्ष श्वित्रायामर्द्रमासकम् । मासद्वयं भवेत्स्वात्यां विशाखे विशातिर्दिनम् ॥ मेत्रे चापि दशाहानि ष्येष्ठायामर्धमासकम् ॥ मुळेन जायते शेषं पूर्वा षाढा त्रिपंचकम् ॥ जनाविशोत्तराषाढा द्वौ मासौ अवणं तथा ॥ धानि । ष्ठायामर्द्धमासो वारुणे च दशाहिकम् । पूर्वभाद्रपदे देवि जनाविशाति । वासरान् । त्रिपक्षं चाण्याहर्बुध्न्ये रेवत्यां दशरात्रकम् ॥ अहोरात्रे चान्तिवनीं च भरण्यां च गतायुषम् । एवं क्रमेण जानीयानक्षत्रेण यथो दितम् ॥ उरगशतिभषाद्र्यां स्वातिमृळात्रिपूर्वा शनिरविकुजवाराः क्रूरतार । विरद्धाः । यदि भवति चतुर्थी चाष्टमी भृतषष्ठी परिहरति नराणां रोगणां मृत्युक्तालम् ॥ पंचमी चन्द्रवारे च द्वितीया च बृहस्पतौ ॥ शुक्ते चेव चतुर्थी च रोगिणां मृत्युमादिशेत् । सप्ताहं वारयोगेन त्रिगुणं तिथिसंयुतम् ॥ तिथिनक्षत्रयोर्मासं त्रिभिः कालेन जीविति ॥

अथ सृत्युचिन्हम्।

श्रीदेव्युवाच । यानि चिन्हानि मरणान्तृणां पूर्व भवन्ति हि । तानि चिन्हानि कतिचिद्बूहि मे जगदीश्वर ॥ श्रीईश्वर उवाच । व-दामि कालचिन्हानि जायन्ते यानि देहिनः ॥ मृत्यौ निकटमापने तन्नै-तानि निशामय ॥ यस्य नासापुटे वायुर्यदा वाति दिवानिशम् ॥ अ-खण्डमेव तस्य यः क्षरेदन्हां त्रयेण हि ॥ अहोरात्रं यदैकत्र वायुर्वहिति सन्ततम् ॥ सार्थेकमासं तस्यैव जीवितं खलु चोच्यते ॥ बहिनीसापुट युग्मे दशाहा।ने निरन्तरम् । वायुश्वेत्सह संक्रान्तः स जीवाति दि-नद्मयम् ॥ नातावर्त्मत्रयं हित्ना यस्य वायुर्मुखाद्वहेत् । स चेदिनद्भयं स्थित्वा ततो यमपुरं व्रजेत्॥ सूर्ये सप्तमराशिस्थे जन्मसंस्थे निशाकरे। पूर्णः स कालो द्रष्टन्यो यदि याम्यं वहेद्रविः ॥

अथानिमित्तकथनम्

अकस्माद्दीक्षते यस्तु पुरुषं क्रष्णिपङ्गलम्। तस्मिन्नेत्र क्षणे रूपं स जीवेद्वत्सरद्वयम्।। यस्य वीर्यं च मूत्रं च क्षतं शुक्रमनन्तरम्।। इहैकदा भवेद्वापि
अन्दं तस्यायुरुच्यते ॥ इन्द्रनीलिनेभं न्योभि नगे घूम्रं समीक्षते। इतस्ततः
प्रस्मारं पण्मासञ्च स जीविते ॥ अरुन्धतीं ध्रुवं चैवं विष्णोस्त्रीणि पदानि च ॥ आसन्नमृत्युनों परुयेच्चतुर्थं वायुमण्डलम् ॥ आर्द्रीन्ह्वारे
सूर्यस्य पुष्टीकृत्य दिवादिकम् । प्रकृत्याप्सु च परुयेद्वा षण्मासेन स
मृत्युभाक् । वेत्ति नीलिदिवर्णस्य कटुम्लादिरसस्य च । अकस्मादन्यथाभावं पण्मासेन स मृत्युभाक् ॥ षण्मासमृत्युलोकस्य कण्ठोष्ठरसनारदाः । शुष्यान्ते सततं तत्तिद्वच्छायस्थानुपक्रमाः ॥ रेतः कवचनेत्रान्ता मिलमानं भजन्ति वे॥ तिई कीनाशनगरं पष्ठे मासि वजन्तरः ॥
संप्रवृत्ते निधुवने मध्यान्दे क्षोति यो नरः । निश्चितं पंचमे मासि
धर्मराजातिाथिभवेत् ॥ द्रुतमारुद्ध शकटं तीर्त्वांश्रं यस्य मस्तकम् । ध्रुवं
प्रयाति तस्यायुः पण्मासात्परिसंक्षयम् ॥ सुस्नातस्यापि यस्याशु
इदयं परिशुष्यति । चरणो च करो चापि त्रिमासं तस्य जीवितम् ॥
प्रतिविम्बं भवेद्यस्य पदं खण्डपदाक्रतिः । पांशो वा करमे वापि

पञ्च मासान जीवाति ॥ देह: प्रकम्पते यस्य देहरम्भेऽपि । निश्चले ॥ कृतान्तद्ता बधन्ति चतुर्थे मासि तं नरम् ॥ निजस्य प्रतिबिम्बस्य निश्चे छेषूदकादिषु । उद्भ्रमान च पश्येदाः स मासेन विनश्याते ॥ मतिभेशतस्थले वापि धनुरैन्द्रं न पर्यति । रात्रौ चन्द्रद्रयं वापि दिवा द्दी च दिवाकरी।। दिया च तारकाचकं रात्री व्योक्ति विभावसुम्। युगपच चतुर्दिक्षु राक्तकोदण्डमण्डलम् ॥ भूधरे भूधराम्रे वा गन्धर्व-नगरालयम् । दिवा निशि च नृत्यं च एते पंचत्वहेतवः ॥ करावर-इश्रवणः संगुणोति न च ध्वानेम् । स्थूलः कृशः कृशः स्थूलस्तदा मासानिवर्तते ॥ यः पर्यदात्मनश्र्छायां दक्षिणाशासमाश्रिताम् । दि. नानि पंच जीवित्वा पंचत्वमुपयाति सः ॥ प्रेक्षते अक्षते देहं पिशा-चासुरवायसैः॥ भूतैः काकैः श्वामेग्ध्रगाँमायुग्गश्करैः। शरमैः शलभैः श्येनेरशुभौरतरैर्वकैः । स्वप्ते संजीवितं हृष्ट्रा वर्षान्ते यममी-क्षते ॥ गंधपुष्पांशुकैः शोणैः स्वतनुं भूषितां नरः ॥ यः पश्येत्स्व-मसमयेऽष्टीमासान्त स जीवति ॥ पांशुराशिं च वल्मीकं यूपमण्डमथापि वा ॥ योऽधिरोहति वै स्वप्ते सोऽष्टमासात्प्रणञ्यति ॥ रासभारूढ-मात्मानं तैलाभ्यङ्गेन मण्डितम् ॥ यः पश्येत्स्यप्तसमये यमलोकं स गच्छति ॥ स्त्रयोनी स्वतनौ वापि यः पश्वेतस्वप्नगोचरः । तृणानि शुष्ककाष्टानि षष्ठे मासे न तिष्ठाते ॥ लोहदण्डधरं कृष्णं पुरुषं कृष्ण-बाससम् । स्वयं यो प्रन्थितं पर्यत्स त्रिमासान्न लंघयेत् ॥ काली कुमारीं यः स्वप्ते वन्दियाद्वाहुपाशकेः। स मासेनं च विक्षित नगरी

शमनाश्रयाम्। नरो यो वानरारूढो गच्छेत्प्राचीं दिशं स्वयम् दिनैः समासैर्वोक्षेत नगरीं शमनाश्रयाम् ॥ कृपणोऽपि वदान्यो वा वदान्यः कृपणोऽपिवा। प्रकृतिर्विकृतिःस्याचेत्तदा पंचत्वमागतम्।। देवमार्ग ध्रवं शुक्रं सोमच्छायामरुन्धतीम्। यो न पश्येन जीवेत स नरो वत्सरात्परम् ॥ अरिशमिबम्बं सूर्यस्य वर्निह चैवांशुमालिनम् । दृष्ट्वेकादशमासाच नरो नोध्वे स जीवति ॥ हन्यते काकपंक्ताभिः पांशु-वर्षेण वा पुनः । स्वच्छायामन्यथा दृष्ट्वा पंच मासान्स जीवाति ॥ अनभे विद्युतं दृष्ट्वा दक्षिणां दिशमाश्रितास् । तथा शक्रधनुर्वापि जीवितं च त्रिमासकम् ॥ घृते तैछे - तथादर्शे तोये च तनुमात्मनः । यदि पर्यदिशिर्कां मासादृधीं न जीवति ॥ यस्य वक्रे शवगन्धो गात्रे वस-नयोरिप । तस्याईमासिकं ज्ञेयं योगिनोऽपि च जीवनम् ॥ यस्या वै स्नातगात्राया कपोलभाशु श्ष्यति । पतिं चापि जले पर्येदशाहं तस्य। जीवनम् ॥ ऋक्षवानरयानस्थो यो गच्छेदक्षिणां दिशम् । स्वप्ने पर्याते तस्यापि मृत्युरेव न संशयः ॥ रक्तकृष्णाम्बरधरा गायान्ते वा हसंति च ॥ दक्षिणाशां व्रजेनारो स्वप्ते सोऽपि न जीवाति ॥ नम्नं क्षपणकं स्वप्ने हसमानं प्रदृश्य वै ॥ एणं वा वीक्ष्य वलगनतं विद्यानमृत्युमुपास्थि-तम् ॥ आमस्तकतला । स्तु निमम्नं पङ्कसागरे ॥ स्वप्ने पर्येत्तदा यस्तु स सद्यो मियते नरः ॥ केशाङ्गराचिताभस्म भुजंगं निर्जलां नदीम् ॥ दृष्ट्वा स्वप्ने दशाहं तु मुत्युरेकादशे दिन ॥ सूर्योदये शिवा यस्य क्रोशन्ती याति सन्मुखम् ॥ विपरीतं परीतं वा सद्यो मुत्युं स गच्छाते ॥ यस्या सुक्तपात्रस्य हृद्यं बाधते क्षुधा । जायते दन्तसंघर्षः स गतायुर्न संस्वायः ॥ शक्तायुधं चार्द्वरात्रे दिवा प्रहगणन्तथा । दृष्ट्वा मन्येत संक्षीणस्वात्मजीवितमात्मवित् ॥ नासिका वक्रतामेति कर्णयोनिम्रतोन्नती । नेत्रे
नाण्यं स्फुरेचस्य स गच्छे ग्रममन्दिरम् ॥ आरक्ततामेति मुखं जिव्हा वापि
सिता तथा ॥ तदा प्राज्ञो विज्ञानीयान्मृत्युम सन्नमात्मनः ॥ पिधाय कर्णौं
विधींषं न शृणोत्यात्मसंभवम् ॥ न परुयेचऽश्चुषोऽर्योतिर्यस्य सोऽपि न
नीविति ॥ एतानि कालचिन्हानि संत्यन्यानि बहूनि च । ज्ञात्वाभ्यसेनिर्धो योगमथवा काशिकां वजेत् ॥ कालस्य वंचनोपायं ज्ञात्वा मृत्युस्वेद्धधः ॥ तथेव रोगं हन्त्याशु विना चौषाधिमक्षणात् ॥

अथ औषधोत्पाटनम् अक्रूराहजयापूर्णाविष्टिहीनातिथै। तथा ॥ मृदुर्लघु च ऋक्षश्च

अथ ऋतुभेदः

अथातः संप्रवर्ध्यामि भैषज्यमृतुभेदकम् ॥ दिवा रात्रौ तथा योज्यं वसन्तादि तथा क्रमात् ॥ वसन्ते चैव पूर्वाण्हे ग्रीष्मे मध्यान्ह उच्यते ॥ वश्रीयामपराण्हे वा प्रदोषे रारदि स्मतः ॥ मध्यरात्रौ च हमन्तः शि ।शिरे रोषराज्ञके ॥ दशदण्डक्रमादेवि जानीयाद्दतभेदकम् ॥ वशी-कर णकम्मादि वसन्ते चैव कारयेत् ॥ ग्रीष्मे विदेषणं कुर्यादप्रावृषि दा-वणं तथा ॥ शारदे शान्तिक चैव हेमन्ते पौष्टिकं तथा ॥ शारीर मार णं कुर्यादतुकालावभेदेतः ॥ ऋतवः कथिता होते सर्व्व एव

क्रमेण तु ॥ वर्यादिकर्मासिद्धिश्च प्रयत्नेनापि कुर्चतः ॥ तर्जन्याद्धि समारूढं जपं जप्याद्यथा क्रमात् ॥

अथ चित्रकल्पः

रक्तिचत्रं पछं चैव विडंगं गुडकं तथा।। एतेषां समतां कुर्यातिष्ट्वाः च विद्यां चरेत्।। भृङ्गराजरसंनैव मईयेक्तिइनत्रयम् ।। एकैकदिवसे तस्य एकैकां भक्षयेक्ततः ।। एछानि करकं चैव कछां नागेश्वरं तथाः।। मासैके व्यधिनाशं च श्रीपदां च चतुर्थके ।। तथैव गछगण्डं व कोषवृद्धिं च नाशयेत् ।। बछपुष्टिप्रभं देवि षण्मासे कुङ्गरोपमः।। द्विमास कान्तिवृद्धिश्व कुष्टं हान्ति त्रिमासके ।। बृहस्पातिसमो विद्वान्सप्तमासे भवि-ष्यति ।। मम तुल्यो भवेद्योगी संवत्सरनिषवणात् ।।

अथ मण्डूकपणींकल्पः

मण्डूकपणी पुष्यार्के चोतपाद्य च समाहिकाम् ॥ प्रक्षाल-ियत्वा ततः कुर्यात्सृक्षमचूर्णानि कारयेत् ॥ घृतभाण्डे तु संस्थाल्य यावतपुष्यार्कवासरम् ॥ विडालपदमात्रंतु कांचिकः सह यः पिनेत् ॥ आप्लाब्य सह दुग्धने मामकैःसर्वरागहा॥ दिमासं भक्षणादेवि पहितं वर्जयेत्तथा॥

अथ पुननेवाक्षः

पुष्यार्कदिवसे सोम्ये प्रातः श्वेतपनर्नवाम् ॥ समूलपत्रां संगृह्यं स्थानवर्णानि कारयेत् ॥ महीयत्वा ततः पश्चाद्वतेन मधुना सह ॥ भाण्डेन स्थापयेदते यथा रक्षाकस्रतथा ॥ ततो मामान्तरे देवि चम्पकः

कित्रमञ्ज्ञमम् ॥ वसंतसमये तस्य श्राचिर्भूत्वा समाहितः ॥ मासमेकं विकासत्यं मलमूत्रां सगन्धिकम् ॥ अलिपक्षमोपमा केशा गौरदेहा कित्रा ॥ वृद्धिपति समो वाग्मी जीवेत्यंचशतााब्दिकम् ॥ नास्ति समः कराःकथिता च पुनर्नवा ॥ स्थिरमायुर्भवेदेहे करपोत्तमनि-

निगुण्डीकल्पः

ईश्वर उवाच । शृणु देवि प्रवक्ष्यामि निर्गुण्डीकल्पमुत्तम् ॥ धनधा न्यक्करी देवि नायुरारोग्यवृद्धिनी ॥ शातिपृष्टिकरी नित्यं साश्चादेविस्व-क्क्षिपी ॥ निर्गुण्डीति समाख्याता सर्व्वलोकसुखप्रदा ॥ तस्माद्दं श्वर्थ्व्यामि प्रयोगं शृणु सुन्दरी ॥ निर्गण्डीमृलमुभृत्य शोमनेन दिने के हा ॥ अष्टादशपळं चूर्ण पलद्वादशसार्षपम् ॥ मधु षोडशपळं नेव क्षिश्चीहृत्य विधानतः ॥ एतानि क्षिग्वमाण्डे च मासमेकन्तु सर्व्वतः श्वर्थायेद्धान्यराशो च मासादूर्द्ध समुद्धरेत् ॥ समभ्यर्च्य गुरुं देवे श्वर्थायेद्धान्यराशो च मासादूर्द्ध समुद्धरेत् ॥ समभ्यर्च्य गुरुं देवे श्वर्थाच विधानतः ॥ ब्राह्मणा च कुमारी च मोजयेच यथाविधि ॥ तासा-क्षद्धाय चादेशं श्वाचिभृता श्वर्भे दिने ॥ विडालपदमात्रन्तु भक्षयेच श्वर्थानतः ॥ अहन्यद्दनि मोक्तव्यमिदं मवति लक्षणम् ॥ स्कन्यनेतो स्वर्थानतः ॥ अहन्यद्दनि मोक्तव्यमिदं मवति लक्षणम् ॥ स्कन्यनेतो स्वर्थानतः सविद्धिनतमेव च॥वर्जायित्वा वर्लापालेतं दीर्वजीवी मवेद्ध्रुवम्। क्षयानेतं च भवेद्दिनितमेव च॥वर्जायित्वा वर्लापालेतं दीर्वजीवी मवेद्ध्रुवम्। क्षयानेतं चाद्यते ॥ आहारं मेथुनं निद्धां स्वेच्छ्या च करोत्यसी ॥ विद्धानितमनतः सम्यावर्धते दश्यते नरः ॥ प्रस्थं निर्गुण्डीचूर्णस्य

गोमूत्रेग समं पिवेत् ॥ दशरात्रप्रयोगेन कुष्ठनष्टप्रधानकम् ॥ नाश-येच सदा देवि वायुर्भेघिमित्राम्बरे ॥ निर्गुण्डीरुवेता तद्वणैं अजामूत्रेण यः पिवेत् ॥ नखकेशास्तथा दन्ताः सप्ताहेन पतन्ति वै ॥ द्विसप्ताह अयोगेण योगसिद्धिभवेद्धुत्रम् ॥ त्रिसप्ताह प्रयोगेन इदं भवति लक्षणम् ॥ नचाग्नी दहाते देवि न जल मियतेऽपि चतस्य देहेन लौहंच॥ काश-नंच न विन्दाते ॥ चतुःसप्ताहयागेने भूमिं त्यक्तवा नभी व्रजेत् ॥ विन्दी-ण्डीचूर्णमादाय घृतेन सह भक्षयेत् ॥ कृशस्तु दुर्बछो वापि बछवीयी भेवत्खल्ल ॥ निर्गुण्डीचूर्णमादाय पिबेदुण्णेन वारिणा ॥ सप्तरात्रप्रयो-गेण किनरै: सह गीयते ॥ निर्गण्डीमूलमुद्धत्य गृहे च धारयेहुधः॥ नर्यान्ते सर्विविद्यानि गृहे नागाश्व सर्विशः ॥ अथ भक्षणमन्त्रः प्रणवं च ततो मायां कूर्चवित्रं फडन्तकम् ॥ विन्हिजायान्तमंत्रेण शतधा औषधोषारि ॥ जस्वा तु भक्षयेद्देवि कर्गोक्तं च फलं भवेत् ॥ (ओं व्हीं हं फट् स्वाहा) तारं मायाद्वयं कूचे फडन्ता वान्हे सुन्दरीम् ॥ अष्टोत्तरशतं जिपित्वा औषवं भक्षयेत्सुषीः ॥ मन्त्रः (ओं हीं हीं हीं फट् स्वाहा) ओं नमो नामरूपाय पादपाय कुबेराय च विन्हि जायान्त संत्रेण औषवं मक्षयेततः ॥ औषवं मक्षयदेवं सपृष्टिकोदनमक्षगम् ॥ हित्वा क्षाराम्ङादिकंच त्रिरात्राभ्यंतरं ततः ॥ औषधं मक्षयेदेवि यथोक्त-फलमासुयात् ॥ यःवदीषां भक्षयेत्तावस्क्षीरादिकं तथा ॥ छवण-स्नेह्शाकादि वातातपदिकं त्यजेत्॥

अथ हास्तिकणेकल्पः

एवमन्यं प्रवक्ष्यामि प्रयोगं शृणु सुन्दिर ॥ औषधं दिव्यरूपं च-स्वाहा पूर्वे समुद्भुतम्॥ हास्तिकण इति ख्यातो नाम्नासी सुरपू-जितः ॥ तस्य भक्षणमात्रेण सर्वरोगात्प्रमुच्यते ॥ मृगेन्द्रं च यथा दृष्ट्वा मृगा यान्ति पराङ्मुखम् ॥ एवं महीषवं प्राप्य व्याधिमात्रे प्रणश्याति ॥ सातिथौ च सुनक्षत्रवारे सुरपूजित ॥ सुपुष्पे रक्षितरध्यं दत्त्वा चैवोत्तरामुखः ॥ खलेत्सुमनसा प्राज्ञःसमुद्धःय तु धारयेत् ॥ ततः पिट्टा सुसंस्कृत्य श्रक्षणचूर्णानि कारयेत् ॥ सार्पैर्मधुसमायुक्तं वृतमाण्डे निधापयेत् ॥ एकविंशतिरात्रण समुद्रत्य पलाशकम् ॥ ब्राह्मणः भोजियत्वा तु स्वस्तीति वाचयत्ततः । दुग्धेन च समायुक्तम हन्यहाने भक्षयत् ॥ पलभक्षणमात्रेणं वलीपलितवार्जितः ॥ श्रातिधरो मधु-रवाक् श्रीमानेवामरोपमः ॥ बलविर्ध्यधरो दक्षो नरा नारायणोपमः ॥ दिनेन योजनशतं गत्वा च पुनराव्रजेन् ॥ जीवेद्वर्षशतं चैव नात्र कार्या विवारणा ॥ प्रयोगान्यं प्रबक्ष्यामि श्रणुष्य कमला नने ॥ कृष्णाधेनुक्षिरणैन संहोक्न भक्षयद्ययदि ॥ पूर्विकं फलमामाति सत्ये सत्यं न हंशयः ॥ एवं माहिषदुगंधेन संलोड्य मधुना सह ॥ भुक्त्वा फं प्रविच्च लभते त्रयमासके॥ दशा च भक्षणाद्देवि मासत्रयं प्रयत्नतः॥ पूर्ववत्मलमामाति न केशः मिततां व्रवेत् ॥ सर्वत्र जयमामाति वशी मरण सत्तमम् ॥ जीवंद्वर्षशते द्व च नरो नागवलोपमः ॥ तथ शयनकाले च उदकेन घृतेन वा ॥ विडालपदमाननु देहासिद्धिभेवे

द्ध्वम् ॥ यथेच्छया पलशतं भुक्त्वा निर्जरामणोभवेत् ॥ करूपोऽयं पर्म गोप्यस्तव रनेहात्प्रकाशितः ॥ यस्य सेवनमात्रेण नरो मोक्षमवाष्नुयात्

अथ इवेताकिकल्पः

अथेदानीं प्रवक्ष्यामि क्वेतार्ककलपमुत्तमम् ॥ अस्य माहात्म्यविस्तार् श्रुणुष्व कमलानने ॥ इवेतार्कमूलमादाय चूर्ण कृत्वा प्रयत्नतः॥ आदौ सूर्य्य नमस्कृत्य विधिवत्यूजयत्ततः ॥ प्रातरुत्थाय जीणिन्ते गवां क्षीरेण संपिबत् ॥ भवेच्छ्तिधरो धीरो वलीपलितवर्जितः॥ कामदेवस्य सहशः सर्वशास्त्रविशारदः॥ मासमात्रं प्रयोगेण जीवेद्वर्षशतं नरः ॥ सर्वरोगिविनिर्मुक्तो नरो नागबलोपमः ॥ इवेतार्क मूलकं हस्ते बध्दा देशान्तरं व्रजेत् ॥ भूतप्रतापिशाचाश्व डाकिन्या गुह्यकास्तथा ॥ दृष्टिमात्रात्पलायन्ते इवेतार्कस्य प्रसादतः ॥ इवेतार्क गोरोचनया गोघतेन च पेषयेत्।। छछाटे तिल कं कृत्वा त्रैलोक्यं वशमानयत् ॥ ३वेतार्कस्य दलनैव चन्द्रनं सह पेषयत्॥ एतद्वराङ्गके दत्तवा किलरी भवति ध्रुवम् ॥ इवेतार्कमूलं वै कट्यां बद्धा रमणीं रमयेद्धधः । धारयेत्पातितं शुकं िच्चियञ्च वशमानयेत् ॥ इवेतार्के पद्मपत्रं च कट्यां बद्धा रमेत्स्त्रिया ॥ धारयेच नरः शुक्रं शतं नारी रमेद्यदि । इवेतार्व.मूलमानीय स्वरेतः सह पेषयेत् ॥ तिलकं कारयेद्यस्तु तस्य।विश्वं वशं भवेत् ॥ स्वरसं मधुसंयुक्तं श्वेतार्कतुल्या सह ॥ याव स्प्रज्ज्वलते दीपस्तावच्छुकञ्च न क्षरेत्॥ नाभिपद्मदछे बद्धा तन्मूळं

दाक्षणे करे ॥ धारयेच सदा देवि सौभाग्यं परमं भवेत् ॥ इवेतार्क-कल्पमाहात्म्यं तव स्नेहात्मकाशितम् ॥ न वक्तव्यं कामुकाय शठायः न कदाचन ॥

अथ भृद्वराजकल्पः

अथेदानीं प्रवक्ष्यामि भृङ्गराजकल्पमृत्तमम् ॥ भृङ्गराजम्लपत्रं चूर्णः थित्वा तु यत्नतः ॥ काङ्मिकैः पेषयेद्वीरो वटीं कुर्य्यात्प्रयत्नतः ॥ तित्वेद्धास् यत्नेन सार्धिके च गुणं भवेत् ॥ भृङ्गराजपत्ररसं कृष्णजिरसमं पिबेत् ॥ तेलेन सह संदद्याद्वलीपिलतवार्जितः ॥ भृङ्गरा-जरसञ्चेव गुङ्चीरससंयुतम् ॥ मासमात्रप्रयोगेण सर्वव्याधिविनञ्यति ॥

अथ काछलाकल्पः

काछङाकरुपं प्रवक्ष्यामि श्रृणुष्व कमलानने ॥ काछलापादप्रहारेण नाभिन्यथा विनञ्यति ॥ काछलामूलं करे बध्वा अतिसारं विनञ्यति

अथ अम्लालोनीकलपः

अथाम्लालोनीकलपं च कथयामि वरानने ॥ अम्लालोनीरसं दत्त्वा चक्षुः शूलं विनाशयेत् ॥ अतिसारं नाभिशूलं चक्षुःशूलं तथव च ॥ अम्लालोनी-साचिमूलं मरिचं कुष्ठमेवच ॥ पेषयित्वा पिबेद्यस्तु वसन्तस्तस्यनाशयेत् ॥

अथ शाल्मलीकल्पः

शृण देवि प्रवक्ष्यामि शाल्मलीकल्पमुत्तमम् ॥ श्वेता पीता तथा रक्ता कृष्णाचोते चतुर्विधा ॥ ब्राह्मणी श्वेतवर्णा च पीतवर्णा च बाहुजा ॥ रक्ता चैव भनेद्वेश्या कृष्णा शूदा प्रकाित्तता ॥ चतुर्वर्णमर्या देवी सर्वभूतानुकि पिर्ना ॥ देवेता पीता तथा क्रांचित सर्वत्र लभ्यते ॥ रक्तां न कथायिष्यामि या च सर्वत्र लभ्यते ॥ तस्याः पुष्परसं लब्ध्वा विन्हियोगेन साधितम् ॥ सुमुहूर्ते च कर्त्रांच्याः वात्रांचित्रं ॥ पलद्वयं पिवेत्प्राञ्च एकाचितः समाहितः ॥ रजनीप्रहरेकेन उन्मादो जायते ध्रुवम् ॥ अष्टौ क्ष्रियः कामयते स्वेत्रांच्याः परिवृहितः ॥ एकाद्वित्रिचतुः पश्चसप्तमांचाष्टमां रमत् ॥ प्रथमे द्वे चत्रांचित्रंचितः ॥ एकाद्वित्रिचतुः पश्चसप्तमांचाष्टमां रमत् ॥ प्रथमे द्वे चत्रांचित्रंचेत्रंचेत्रं च द्वित्रीयके ॥ तृतीयं षट् पलान्यवे पलान्याः च विधानित्रंचेत्रं ॥ प्रतियामं पिवत्क्षीरं रमेच योषितन्तथा ॥ अननेव विधानित्रंचाः सिद्धमवाप्नुयात् ॥ चतुर्वर्षश्चतं देवि नरो जीवेत्र संशयः ॥ नरो नागवलोपेतः कामदेवसमो भवेत् ॥ नारीणां सम्मतो निर्वं सुमगः प्रियदर्शनः ॥ शोधगामी भवेचैव वलीपलितवार्ज्ञतः ॥

अभयाकल्पः

अथात: संप्रवक्ष्यामि अभयाकल्पमुत्तमम् ॥ भक्षयं हतुभेदेन देवतुल्या भवेलरः ॥ शरिदे च सितायुक्ता हमन्ते नागरेण च ॥ शिक्षिर पिप्पळीयुक्ता वसन्ते मधुना सह ॥ ग्रीष्मे तु गुडयुक्ता च वर्षा छवणेन च ॥ अनेनेव विवानेन भक्षयत हरीतकीम् ॥ तस्य बुद्धि विर्थमारोग्यं स्थिरयावनम् ॥ अग्निर्दहाति काष्ठानि शरीरस्य हरीतकी ॥ मातेब भक्षयेद्यो हि हितकारी हरीतकी ॥

अथातः संप्रवक्ष्यामि नक्षत्रोषधमक्षणे ॥ यानि ऋदुः

शास्तानि नृणामीषधभक्षणे ॥ मृगे हस्ता उत्रेष्ठमुळे विशाखा चानुराधिका ॥ ध्वनिष्ठा शतिभवा चैव भैषज्यभक्षणे ग्रुमा ॥ देन्युवाच ॥ इडा व पिक्तळा चैव सुषुम्ना च तृतीयका ॥ योगिनां कार्यसिष्यर्थे ॥ ध्वीत्रयं प्रशस्यते ॥ केत्रीपायन देवेश प्रकाशन्ते च नाइयः ॥ ईश्वर अवश्वाच ॥ शृणु देवि प्रवक्ष्यामि यन्मां त्वं परिपृच्छासे ॥ मेरौ शैळे विश्वता ईडा शीतळा चन्द्रक्षिणी ॥ घृते प्रकाशिता पिक्तळा नाडी विश्वकरसमप्रमा ॥ उप्रवीर्था च सा नाडी मधुना सा प्रकाशते ॥ ध्यासेध्ये सुषुम्ना च केवळानन्दरूपिणी ॥ मिष्टशडिमरसेनैव सुषुम्ना च केवळानन्दरूपिणी ॥ मिष्टशडिमरसेनैव सुषुम्ना च क्वारीहमें मिष्टदाडिम उच्यते ॥

अथ ज्वरचितित्सा.

अथातः संप्रक्ष्यामि चिकित्सां ज्वरसम्भवे ॥ वातिके पैत्तिकं चै॥
अभिके वाथ द्वंद्रजे ॥ केशराजस्य मुछं च छित्वा तत्सप्तखण्डकम् वं
अद्भिके सह मद्येत महाज्वराविनाशनम् ॥ नागरं गुडची चैव धन्याक
काचंदनम् ॥ उशीरं चैव प्रत्येकं काथ्य पंचसमन्वितम्. ॥ चतुर्माअशोषस्तु तद्वारिस्थित शेषकम् ॥ कम्पनं वेदनां तीवं ज्वरं नश्यित
विकास ॥ अपाधानजटा कत्यां सप्तछोहिततन्तुमिः ॥ बद्धा तूर्ण
विचीरं ज्वरं हन्ति तृतीयकम् ॥ गुग्गुद्धकपुच्छाभ्यां धूपितो मानुषो
अत्रेत् ॥ चातुर्थकं ज्वरं हन्ति कृष्णवस्त्रविग्रंठितः ॥ जम्बूफ्छं हारीद्र
सर्पस्येव तु कंचुकम् ॥ सर्वज्वराणां धूपोऽयं हर्ता राज्यन्धकस्य च॥

अथ मनत्रप्रकारेण ज्वरशान्ति शुणुष्व मे ॥ (ओं नमे। भगवते छिन्धि अमुकस्य शिरः प्रज्जवालित पशुपाशे युरुषाय फट्) मन्त्रणानने देवेशि भूमांङ्गच्छ छेदनं चरेत् ॥ ततो महाज्वरो देवि विनाशं गच्छति प्रिये ॥ देवकाष्ठं गुडं चैव धन्यांक रक्त चन्दनम् ॥ कम्पनं वेदनां तीवं ज्वरं नश्याते-वातिकम् ॥ करे बद्धन्त निर्गुड्या मूलं ज्वरहरं ततः ॥ हस्ते रक्तप छाशस्य अपामागस्य वा प्रिये ॥ मूलं सर्वज्वरहरं भूतप्रतादि सम्भवम् ॥ सहदेवा धृता कर्णे लाङ्गलीमूलकं गले॥ बृहस्पतीमूलकं वापि मूलं वाडियालम् ॥ बद्धं शिरासे सूत्रेण महाज्वरिवनाशनम्॥ रिवविरेस मुत्पाट्य चापामार्गस्य मूलकम् ॥ सप्तसूत्रैः करे बद्धा नित्यज्वरहरंततः ॥ समभागद्रवं चैव आर्द्रकं वासकं मधु ॥ ऐ काहिकं ज्वरं हान्त भक्षायित्वा दिनत्रयम् ॥ अथो निमंत्रयदेवि शुष्कलाङ्गलमृत्तिकाम् ॥ तिलकं तत्प्रभातेन श्य्यायां कारयेन्तरः॥ ऐकाहिकं ज्वरं तीवं नाशयेद्रविद्यासरे ॥ ओं नमो भगवते छिन्धि अमुकस्य शिरः प्रज्जवल परायण पुरुषाय फट् यदा सरस्वती तीरे अपुत्रा तापसी मृता ॥ तस्यैव तिलकं दद्यान्मुक्तश्वकाहिको ज्वरः॥ इति मूषिकगर्ते वीरणपत्रैः कंचीपत्रजपापुष्पेस्तिलजल्ने तपणम्॥ अथ छेदमन्त्र: । ॐ बाणयुद्धे महाघोरे द्वादशार्कसमप्रभे ॥ जातोऽ सीक्ष महावार्वा मुञ्जत्येका।हिको जबरः॥ विलिखेदकपत्रेणबार्वार्मनंत्रे च धारयेत्॥ ऐकााहिकं ज्वरं हान्त पुरुषो दक्षिणे क्रमात्॥

समुद्रस्थोत्तरे तीरे द्विविदो नाम वानरः ॥ ज्वरमैकाहिकं हान्त लिखिते च गृहोदरे ॥ देवदारूकधन्याकं नागरं बृहतीद्वयम् ॥ दद्यात्पाचनकं पूर्व सिनिपातज्वरापहम् ॥प्रभातसमये देवि मण्डं गोमृत्रसम्भवेः॥ पिबेत्तदर्द्ध-भागन सिनिपातज्वरापहम् ॥ शेषालिकात्वचं पुष्पं अधिन्यां विटिक्ता कृता ॥ अजारोमेन बध्नीयात्सिनिपातज्वरापहा ॥

अथ बहुमूत्राचितिसा

अथात: संप्रवक्ष्यामि चिकित्सां बहुमूत्रकम् ॥ सेवयेदै।षधं यत्नात्साम्यं भवति नान्यथा ॥ धात्नीरसस्य स्वरसं मधुना च पिबेत्सदा ॥ बहुमूत्रक्षयं देवि क्षारं च वासकस्य वा ॥

अथ मूज्रकृचिकित्सा

अजाजिभृङ्गवरिन्तु दिधमण्डं तु पाययेत् ॥ लवणेन समायुक्तं मूत्र-कृच्छृनिवारणम् ॥ यवक्षारं सितायुक्तं मूत्रकृच्छृ।निवारणम् ॥ स्वर्णशेषाः लिकाम् लं मधनाय त्पिबद्धधः ॥ मृत्रकृछ्ं निहन्त्याश्च सत्यं न संशयः ॥ पीतसारं गुडूच्यास्तु मधना मेहनाशनम् ॥ सर्वमेहहते धात्र्या रसः क्षोद्रानिशाकरेः ॥

अथ बिन्दुक्षयिचित्सा

घृते कुमारिकां पिष्टा क्षीरेण यः पिबेन्नरः ॥ बिदुस्नावक्षयदेवि धात्रीं च बिल्वपत्रकम् ॥ धात्रीं हरीतकी चेव कृष्ण जरिकसंयुताम् ॥ भक्षयेच्छयने काले बिन्दुस्नावक्षयो भवेत् ॥ यदा बद्धं भवेद्वीय चरणी छपयेत्तदा ॥ केतकी पुष्पमादाय दाडिम्याश्चेवम् छकम् ॥ कृष्णागोभव दु.

गध्य भक्षये दृगुवासरे ॥ विन्दुस्रावक्षयं कुर्याद्विरुवमूलार्कमूलेक ॥ आहेवन्यां वाटिकां कत्वा भक्षणानात्र संशयः॥

अथ कुरणडचिकित्सा

वाहबाबल्बराजञ्च पिष्ट्रा तचाईकै: सह ॥ कुरण्डं नाशयद्भद्रे छेपनानात्र संशय: ॥ सन्तप्तस्तेन मण्डूकं मण्डूकरक्तमांसकै: ॥ कोषवृद्धियं कुर्यात्तेलेन बहुलेपनात् ॥ घृतेनीलोतपळं पिष्ट्रा छेपनाच कुरण्डहा ॥ अथवा गृहमण्डूकशोणितेलेपनात्तथा ॥ कृष्णजीरक शुण्ठी च पिष्ट्रण मरिचन्तथा ॥ एष कोषरसोऽनेन करअमधुसंयुतम् ॥

अथ कुरण्डगलगण्डचिकित्सा

ब्रह्मयष्ट्यास्तु मूलन्तु पिष्ट्वा तण्डुलवारिणा ॥ सप्ताहे च हरेह्नेपा स्कुरंडगलगण्डयो: ॥

अथ भगन्द्राचिकित्सा

दााडिममूलं हरिद्रा च केतकी मूल छेपनात्।। भगन्दराविनाशः स्यादयं योगो विषापहः॥

अथ कामलाचिकित्सा

घोषाफं घातसमा कामलानाशनं ध्रुवम् ॥ अथवा तावत्संकुर्थाः हुंजाबीजं द्विभागकम् ॥ दुष्टश्लेष्म बिनिस्ट्रिय कामलान्मुच्यते नरः ॥ अथव वैवण्यचिकित्सा

कृष्णिस्ति : सिद्धार्थेस्तथैव कृष्णजीरकाः ॥ समभागेन पिष्ट्रा

अथ कासचिकित्सा

तिफलां तिकटुचैव समभागेन चूर्णितम् ॥ मधुना सह सम्पाना स्कण्ठकासो विनश्यति ॥ घृतेन पाचयेनमूल पत्नं च वालकस्य च ॥ अक्षेदिनत्रयं यावच्छ्वासकासक्षया भवेत् ॥ पिप्पली देवदारू च ग्रुण्ठिचूर्ण समन्तु वे ॥ ऊर्ध्वकासं तदा हिन्त पिबेदुष्णजलेन वे ॥

अथ क्षयकासचिकित्सा

नागकेशरम्ळं च मधुना सह संपिनेत् ।। वासकस्य च मुळं वायत्नतः क्षयरोगहम् ॥ अश्वोकस्य च मुळानि अजाक्षीरेण भक्ष-येत् ॥ क्षयरोगक्षयं कुर्यान्मूळं जीवेश्वरी मधु ॥ गवेधुकस्य मूळं वा भक्षयेन्मधुना सह ॥ पिष्पळीमूळकं वापि दुग्धेन क्षयरोगहम् ॥

अथ नासार्याचिकित्सा

दूर्वादाडिमपुष्पे च आम्छातकहरीतकीम् ॥ सर्वे संपेषयेद्योसौ नासारक्तस्रवापहः

अथ गुद्रादीचिकित्सा

पिप्पछीं च हरिद्रां च गोमूत्रेण समन्वितम् ॥ प्रक्षिपच गुदह्रारे अशीसि विनिवारयेत् ॥ अभया नवनीतंच शर्करापिप्पछिगुतम् ॥ पान्नादशीं हरत्याश्च नात्र कार्या विचारणा ॥ तीत्रशूछान्तरे कर्णे सश्च च्दक्लेदविद्वीने ॥ शूछोन्मुक्तं क्षिपेत्कोष्टं सैन्धवेनावचूार्णतम् ॥ अर्क पत्रं गृहीत्वा तु मंदाग्री तापयच्छनैः ॥ निष्पीड्य प्रयेत्कर्णे कर्णशूछं विनश्चति ॥ शतावरी तण्डुछीयं मधुना कर्णपूरयेत् ॥ क

र्णशूलं तदा हान्तं परं योगं वदामि ते ॥ शतावरी तण्डुलीयं मधुनाः कर्णपूरणे ॥ कर्णशूलं नाशयान्त समुद्दिष्टं वदामि ते ॥ निम्बपत्ररसं गुर्तिं समेनं गोवृतेनच ॥ चक्षुःशूलः क्षयं याति तक्रबदरमुलकैः ॥ काकस्य रक्तिपत्तं च भिक्षुकस्य च चक्षुषी ॥ यक्रवान्साधकश्रेष्टो गृहीत्वैकत्र कारयेत् ॥ ग्रुमे दिने च सन्ध्यायां चक्षुन्मध्ये प्रदापयेत् ॥ अन्धका-रोपि देवोशि दिव्यदृष्टीं प्रदापयेत् ॥ हिस्तिशुष्ट्या रसेनेव चक्षुश्वे प्ररोपे देवोशि दिव्यदृष्टीं प्रदापयेत् ॥ हिस्तिशुष्ट्या रसेनेव चक्षुश्वे प्रयोद्धृधः ॥ चक्षुर्जं हन्यते रोगं निश्चितं शृणु पार्विति ॥ विदृक्षं गन्वकं चेव नीलोत्पलं तथेव च ॥ गोमूत्रं कटुतैलं च दत्वा पाकं समान्यते ॥ शिवप्राणपानादेवि शिरारोगं विनाशयेत् ॥ दुग्धे कृष्णितिला-।निपञ्चा लेपं द्यान्छिरोपिरे ॥ शिरोरोव्यथां क्षयं याति गुडूचीमूल मेव वा ॥

अथ पद्मगन्धि विकित्सा

हरिद्रां लवणं चैव मारेचं श्वेतसर्पप् ॥ एकीकृत्य पेषिवा मुखे संघृष्य चर्वयेत्॥

अथ दल्लरोगचिकिसा

केशराजस्य मूळं च आईकैः सह धारयेत् ॥ तदा न पतते दन्ते। नचेदोडस्य मूळकम् ॥ अर्कपत्रस्य तप्तेन दन्ते स्वेदं च कारयेत् ॥ तदा दन्तो न पताति बकुळत्विग्वचर्विणात् ॥ जातीपत्र पुनर्नवा तिलक्षणाःकोदन कुछं वचा शुण्ठी दीपहरीतकी समकृतं चूणी मुखे धारितम् ॥ वातन्नं कृमिकण्डुशूलशमनं सन्वीमयध्वंसकृदुर्गन्धादि समस्तदीषशमनं दन्तस्तु वन्नायते ॥

(33)

अथातिसारचिकित्सा

अथातिसार स्तातिसारयोः प्रशमं शृणु । स्वरूपप्रयोगमात्रेण रोगालमुच्यते यतः ॥ मूलानि सहदेवायाः कृत्वा च सप्तखं डकम् । रक्तसूत्रैः कटीं बद्घा सर्वातिसारनाशनम् ॥ तालमूलीच मधुना समभागेन यः पिबेत् । रक्तातिसारक्षयक्तलारिकेलजलं पिबेत् ॥

अथ परिणामग्रलिबिकित्सा

हिंगुळं बक्कलत्वां पिष्टा च काथितोदकैः ॥ परिणामस्य श्लस्य काथितं परिवर्द्धनम् ॥ छाहचूण समायुक्तं त्रिफळाचूर्णमेव च ॥ मधुना स्वादितं देति नामाख्यशूळनाशनम् ॥ रक्तोत्पळमपामार्गशोभा च बचस्तथा ॥ छवणं च समं भक्षेत्रामशूळं विनश्यति ॥ मृगशृंगमिन-द्राधं गव्यजाम्बुसमन्वितम् ॥ पीतं चेत्पृष्ठशूळानां भवेनाशकरं प्रिये ॥

अथ विचाचिकाचिकित्सा

एरण्डमूलकं पत्रं भृंगराजरसन्तथा ॥ समभागेन पिष्ठस्य लेपो विच चिकापहा॥

अथाहरुपिनिधिद्शेनापायः

कर्कधुरतूरमूछं च तथा सप्तदछस्य च ॥ मुक्तकेशेन चोत्पाट्य मुळं यावत्तु बह्कछैः ॥ तात्रनमुखे च संत्रृत्य सर्वमुहृश्यत नरैः ॥ पाताळतळपर्य्यन्तं यत्र यत्र स्थितो निधिः ॥

अथानेगडभद्गप्रयोगः

तत्र कालीसाधनम् । आदौ ध्यानन् । रक्तात्रपशिधानां दिव्यगः

न्धानुलेपनां त्रिनयनां हास्यवदनां चतुर्भुजां मांजे नां मुण्डमालाविभूषितां कार्त्रमखर्परधारिणीं मामुखे इति ध्यात्वा मन्त्रं पठे त्कृष्णजयन्तीमूलं च शानि त्पाट्य खनित्रा च खादित्वा स्वदेहे स्वयम् ॥ शीमन्त्रेणानेन साधकः ॥ भिद्धं कुर्य्यान्मनुं जप्त्वा च कार्यसिद्धिमवेत्सत्यं नात्र कार्या विचारणा ॥ पाणि न्हों फट् स्वाहा ॥ अनेन सहस्रजपेन बन्ध्ये निगडकपाटं देवी सावश्यं भञ्जनं शुम्भ् ॥ छिनति स्तम्भयेत्तैलयन्त्रकम् ॥ नश्येत्पाकः कुलालस्य गवां क्षरि

अथ देहदुर्गन्धहरणम्

तिलं सर्वपसंयुक्तं हरिद्रां मेथिका तथा।। पिष्ट्रा तक्केपनाद्राढं विनर्पति।। आर्द्रकस्य च पुष्पाणि तुम्बीपत्रयुतानि च ।। सल् च तक्कपाद्दहर्गन्धमाहरेत्।। शुष्काम्रबीज हरीतकीं बीजं सौन्धालक च ।। उद्वर्तनं भक्षणान्ते देहसीगन्धवर्द्दनम् ।। कुष्ठं च चूर्वकं कुत्व मघुसिर्वः समिन्वतम् ॥ भक्षयेत्यातकः थाय देहगन्धः प्रायते।।

अथ कान्तिजनम्

अतिशाषिणोधूमचूर्ण कृत्वा तु पिपाणि ॥ घृतेन छेपयेद्रात्रमाद्भिः सह विचक्षणः ॥ कन्द्रपेसदृशी कान्तिमविश्वित्यं विछेपनात् ॥ धाञी-कुमुममानीय फछं तत्र च यात्थितम् ॥ जम्बृक्ष स्थाङ्गरसे मधुनां सह पषये ॥ वराङ्ग छेपनादेव वृद्धा कान्तेव गच्छिति ॥

अथ पुष्टिजननम् । क्षिरेण सह पेषयेत्॥ दुबलोऽपि भेवतस्थूलो नात्र

तथा मुखसौगन्धजननम् युना घृतेन ककोछान्वितम् ॥ मासैकमात्रेण याति

अथ सुस्वरजनम्

कुष्टं पिपाली च यमातथा ॥ मारिचं सैन्धवं ग्रुण्ठी स्थेत् ॥ मधुना सिहतं चुर्ण पेषियत्वा शिलातले ॥ श्रिव भिक्षतं च निरन्तरम् ॥ जायते सुस्वरं पुंसां गीयते ॥

अथ लोमपातनम्

रातालं च सामचारु कदलीदलभस्मना ॥ एकयोगेनचोद्धत्यी

/पातनकं भवेत्।।

अथ कहारय वैवर्ण्यहरणम् मुस्तकं सर्षपं चैव उशीरं च तथैव च ॥ हरीतकी नखी चैव आमलकी समन्ततः ॥ सर्वसमं परिहत्य समयित्वा विधानतः ॥ केशमृळं समालिप्य मेषतुल्यो भवेद्धुवम् ॥

अय स्नगुणाधामम्

स्माविणोरमलकाथ्यं तेलं सिद्धतिलोद्धवध् ॥ तत्तेलं तिलकेनापि स्माविणोरमलकाथ्यं तेलं सिद्धतिलोद्धवध् ॥ तत्तेलं तिलकेनापि स्माविणोरमलकाथ्यं तेलं सिद्धतिलोद्धवध्यापि पतितं चोत्थितं भवेत्

39)

॥ वृद्धा वा कन्यका वापि जाता यस्याः पयोधरो ॥ इवेतोड्स्य कुसुमं कृष्णाधेनुपयोऽन्वितम् ॥ पिष्ट्वा स्तनयुगे दद्याद्भवेत्पीनपयोधरम् वचाइवगन्धासंयुक्ता अश्वारिपत्रकं तथा । गजापिष्पालिकायुक्तं सद्यो भिन्नजलेन च ॥ पेषायित्वा विधानेन लेपयेत्स्तनमण्डले ॥ पतेतान्न कदाचितु आम्नतालफलं यथा ॥ रसं माम्भारीपत्रस्य तत्समं तिलते-लकम् ॥ समानं जलभागं च दत्वा पाकं समाचरेत्॥ तेलशेषं परिज्ञाय श्रीमं मंत्रेण शोधयेत् ॥ कुचप्रलेपना देवि लोहवज्जायते ध्रुवम् ॥

अथ लेपो बराङ्गयो

मिष्टकाष्ठेन मधुना धूपियत्वा भगं स्त्रियाः ॥ सुभगासौ भवे-नारी पतिर्दासो भाविष्यति ॥ खंजरीटस्य मांसं तु मधुना सह पेषयेत् प्रातःकाले योानिलेपात्पुरुषो दासतामियात् ॥ माहिषं नवनीतं च कुष्ठं च मधुयायष्टिका । भगलेपेन सौभाग्यत्पतिर्दासो भाविष्यति माहिषं नवनीतं च मिश्रितं तत्समं मधु ॥ बदरीबीजसारं च पिष्टा एकत्र कारयेत् ॥ एभिः संमर्दनेनान्ते तेजिस्वन्यङ्गना भवेत् ॥ सैंधवं कृष्णलवणं सौवीरं मत्स्यपित्तकम ॥ मधुसिंशिसतायुक्तं कुर्यात्तद्वग् लेपनात् ॥ यःपुमान्मैथुनं गच्छेन्नान्यां नारीं स गच्छित ॥

अथ स्त्रीवशीकरणम्

गोरोचना महादोवे ऋतुशेणितभाविता ॥ तत्कृतं तिलकं यस्य स नरो यं निरीक्षते ॥ तं च सर्व वशं कुयानात्र कार्य विचारणा पुष्यायां च हरेत्पुष्पं भरण्यां तु फलं तथा ॥ पछ्छवं च विशाखायां

हस्ताया पत्रमेश च ॥ मुलायान्तु तथां मूलं धुस्तूरस्य समान-यत्।। पिष्टा कर्प्योगेन रोचनां कुसुकुमेन च ॥ तिलकैः स्त्री वशं याति यदि साक्षादरु-धती ॥ कोकिलाक्षं शूकशिषवी शतावरीं तथैव च ॥ गोक्षरं गणिकारं च वाट्यालकं तथैव च ॥ महाकुष्माण्डमूळंच एकीकृत्य च चूर्णयेत् ॥ शुष्कपात्रेण तचूर्ण रक्षवेद्यत्नपूर्वकम् ॥ दुग्धेन सहितं देवि पिबेद्क्षः समाहितः॥ नानागणं भवेत्तस्य काभिनीवंचको भवेत् ॥ कन्दर्पहरनारीणां दर्पहरतो भाविष्यति । पुष्यायां वा मवायां वा हस्तायां वा तथैव च । इवेता-कीमु रुमानीय कट्यां बध्वा रातें चरेत्। पतिपुत्रौ पारित्यज्य तस्यार्थे व्रजाति ध्रवम् ॥ ओं चामुण्डे जय जय स्तंभय मोहय सर्वे मां त्रं दम दन स्वाहा ॥ इमं मन्त्रं एकादशवारं जप्त्वा पुष्पमाभिमन्त्र्य यस्मै दीयते स तस्य वर्यो भवति ॥ अथो भाषां प्रवक्ष्यामि साधनमात्रेण शक्तिसाधनमुत्तमम् ॥ अस्य मन्त्रो यथा ओं कामदेव हस्तसपर्ण उत्तमं कुरु कुरु स्वाहा। अनेन सप्तधामिमन्जय यां स्पृशाति वश्या भवति । मन्त्रेणानेन देवोशि त्रिवारं साछेछं पिबेत् । सर्वे त्यकत्वा च सा नारी तस्य सङ्गी भवेत्ख्य ॥

अथ द्रपतिपतिनिजनम्।

ब्रह्मयष्टित्वचा कुष्ठं मधुना सह पेषयेत् । अङ्गलेपाच वनिता नान्यभर्तारामिच्छाते ॥ रितकाले महादेवि शृणुष्य पर्वतात्मजे । निजशुक्रं गृहित्वा तु वामहस्ते नयेत्पुमान् । काामेनीचरणे वामे छेपनात्स स्त्रियः प्रियः । नीलांत्पलं समं पूगं प्रदच्चस्वपराजिताम् । यस्यां मनोभिवाञ्छास्याद्वशं याति वराङ्गना ।। हयमारक मंजिष्ठा माल-तीकुमुमानि च । तण्डुलानि प्रियंगूनि पेषयेदेकयोगतः ।। अनेन लिप्तिलेङ्गो यः कामिनीवशक्तद्वते ॥ कपित्थरसकल्हारे पिप्पली मधुयाष्टिका ॥ मधुना च समं पिष्ट्रा लेगनाच वरांगयोः ॥ दंपतीपी । तिमामोति प्राणान्ते नापगच्छिति । सैन्धवं च महोदेवि पारावतमलं मधु ॥ एभिस्तु लिप्तालिंगस्तु कामिनीवशक्तद्वते ॥ दंपत्योः प्रीतिजननं नित्यं लेपादरांगयोः । भवेदशिकृतं यक्षघू अधि तिलकं तथा ॥

अथ जगद्धीकरणम्।

मनःशिला प्रलमेकं सगोरोचनकुंकुमम् ॥ एभिस्तु तिलकं कुर्या-जगद्वर्यं न सशयः ॥ सहदेवा भृंगराजरेकतापराजिता वचा ॥ तेनैवं तिलकं दत्त्वा त्रेलोक्यं वशमानयेत् ॥ ओं रहीं समासेंयां सौभाग्यं गौ।रे देहि मे ॥ गोदन्तं हारेतालं च संयुक्तः काकजंत्रया ॥ चृणे कृत्वा यिन्छरासि दीयते स वशो भन्नेत् ॥ श्वेतापराजितामुळ पिष्ट्रा गोरोचना सह । यः परुयेत्तिलक्तेनैव वशीभवेत्व संशयः ॥ तिलक्तकरणमन्त्रस्तु ॥ ओं रक्तचामुण्डे अमुकं मे वशमानय स्वाहा ओं रहीं ग्रों रहूं फट् । इमं मन्त्रमयुतं जपेत् । गोरोचनासरकेन तिलक्ते च वर्शाभवेत् ॥ भृंगराजस्य मुलं च पिष्ट्रा शुक्रेण संयुतम् अक्षिणी चाञ्चयित्वा च वशी कुर्याजगत्रयम् ॥ राजाप्रजाबंधुबंध वश्यालामित्रं परीक्ष्योभय यानि यानि तानि तानि मोहि मोहि रहीं। न्हीं श्रीं श्रीं जगइशं भनत स्त्राहा अनेन मंत्रेग मुखमार्जनं कुर्यात् तदा सर्व वशं भनेत्॥ ओंकारः सप्तधा प्रितिरसनारससंयुतम्। छछाटे तिलकं कृत्वा यो जनं वशमानयेत्।। यस्य नाम गृहीत्वा तु मायान्नीजं त्रिधा पठेत्। मुक्तकेशोध्वमुखेनेव मुखमार्जनमाचरेत् ।। सत्यं सत्यं महादेवि स सर्व वशमानयेत्।

अथ मोहनम्।

मृंगराजदण्डात्पर्छं इवेतगोरोमरोचना ॥ पित्तैस्तु तिलकं कृत्वा मोह येतु जगत्रथम्॥ ओंसर सर ओं ओं स्वाहा । अनेन मन्त्रेग उदकं सप्तवारमिमन्त्रितं प्रातश्वश्चुिष दत्वा मोहयेद्भवनत्रयम् ॥ अन्यच ओं दण्डाय स्वाहा इति मत्रेण वस्त्रांतिके प्रंथिं बध्वा सर्व मोहयेत्

अथ वीर्यजनस्।

ईश्वरजवाच । अत्यंतं ठवणं क्षारं शाकानि कटुतिक्तकम् । ग्रुष्कं पर्युषितं चेव यथेष्टभोजनं त्यजेत् ॥ अथातः संप्रवक्ष्यामि प्रयोगं विधिकारणम् ॥ यस्य भक्षणमात्रेण वृद्धोऽि तरुणायते ॥ चूर्ण विदार्याः संस्कृत्य स्वरसेनेव भावितम्। शर्करा मधुसिंपिभिर्युक्तं कृत्वा पयः पिवेत् । वृद्धो युवा भेवेदेवि सत्यं सत्यं न चान्यथा ॥ विदारीं कंदचूर्णन्तु घृतेन पयसा पिवेत् ॥ औदुंबरसेनेव वृद्धोऽिप तरुणायते ॥ बीजं गोनवनीतेन समं मुंक्ते प्रियो भवेत् । तूर्णो हंति कवृद्धं तु महिषाणां वसां तथा । कृमि यातां पातयेतु सफ्छं नात्र संशयः ॥ विष्णुक्रांतामुछशिखां करे बद्धा तु यो रमेत् । पृष्ट्स्त्रेण

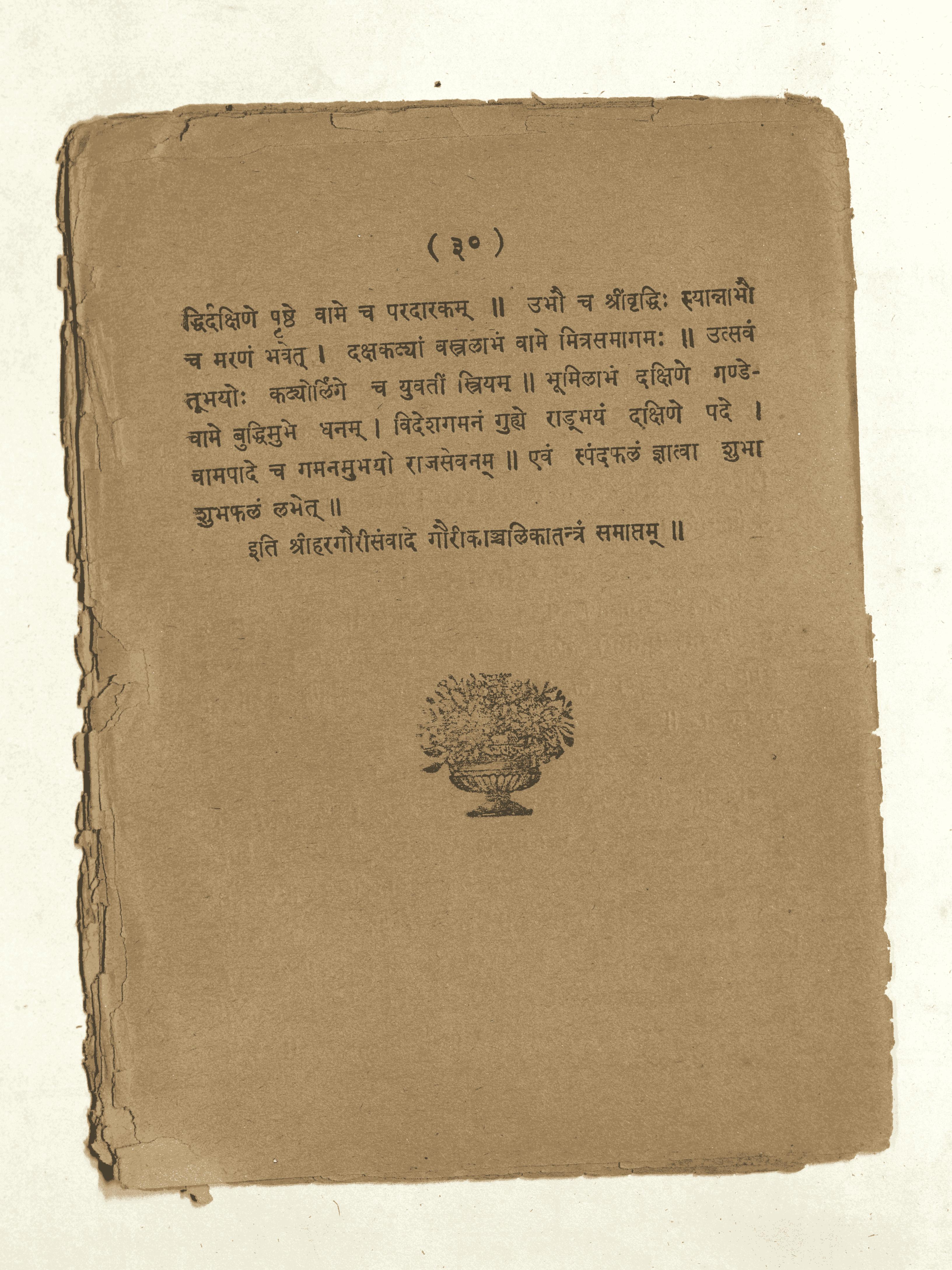
वै देवि स्थिरवीर्य भवेद्धुवम् ॥ कृष्णायां च चतुर्दश्यां कट्यां बद्धाः समाहितः । हरेल्लाङ्गलिकाम् लं सिंहं च मकरादिकान् ॥ अथातिसा-स्य प्रयोगं शृणु स्वल्पं प्रयोगमात्रेण रोगात्प्रमुच्यते यतः ॥ मृलानि सहदेवायाः कृत्वा तु सप्तखण्डकम् । रक्तस्त्रैः कटौ बद्धाः अतिसारात्प्रमुच्यते ॥ तालम्लां च मधुना कृत्तिकायां समुद्धरेत् । मुखे क्षिप्त्वा च तच्चूणं यदि गण्छाते वै वनम् । महाबलो महावीर्यो हस्ती तं विहंसाति ॥

अथ आतिधारणं॥

धात्रीमुळं समानीय मूळेन सह चूर्णयेत् ॥ मासैकं प्रातः संभुज्य नरः श्रातिधरो भवेत् ॥ अथ अस्त्रधारणम् । मालमूळ समानीय हस्ते बद्धा गतो रणे । तस्य देहेषु शस्त्राणि कदाचित्र पतान्ति च ॥

अथ गात्ररपन्द्नकथनम्।

अथातः संप्रवक्ष्यामि गात्रस्वन्दनजं फलम् । यज्ज्ञात्वा च विजानीयाच्छुभाशुभफलं नरः ॥ शिरस्स्वन्दनमैश्वर्य ललाटे रोग-कारणम् । लाभं च दक्षिणे नेत्रे कलहं वामलोचने ॥ उभयोः शोकवार्ता च नासोमरणमेव च ॥ आष्ठे तु कलहं चैव अधरे मिष्टभोजनम् । दंतम्लस्वन्दनेन अवश्यं मांसभोजनम् ॥ स्वन्देन कर्णयोविधि फलं संगीतश्रावणम् । कण्ठे मारात्मकं योगं कदाज्ञी ववद्भवेत् ॥ अर्थलाभं दक्षिणभुजे स्त्रालाभं वामबाहुके ॥ श्रीवृ

,CREATED=11.09.19 14:09 TRANSFERRED=2019/09/11 at 14:14:51 ,PAGES=17 ,TYPE=STD ,NAME=S0001760 ,Book Name=M-2188-GOURIKANCHLIKAMANTRAM ORDER_TEXT= ,[PAGELIST] ,FILE1=0000001.TIF ,FILE2=00000002.TIF ,FILE3=0000003.TIF ,FILE4=0000004.TIF ,FILE5=0000005.TIF ,FILE6=0000006.TIF ,FILE7=0000007.TIF ,FILE8=0000008.TIF ,FILE9=0000009.TIF ,FILE10=0000010.TIF FILE11=0000011.TIF ,FILE12=0000012.TIF ,FILE13=0000013.TIF ,FILE14=0000014.TIF ,FILE15=0000015.TIF ,FILE16=0000016.TIF ,FILE17=0000017.TIF

[OrderDescription]